

Dirigit a: SERVEIS TERRITORIALS DE LA CATALUNYA CENTRAL

Departament de Territori i Sostenibilitat

Carrer d'Àngel Guimerà, 14

(08241) Manresa

Exp: Al·legació al Pla Director Urbanístic de l'activitat minera al Bages

En..., propietari i de l'explotació agrícola i ramadera ...,

EXPOSO:

I.- Que en data 26 d'octubre de 2016 la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central va aprovar inicialment el PDU de l'activitat minera al Bages, i s'inicia el tràmit d'exposició pública i termini d'al·legacions fins el 12 de gener de 2017.

II.- Que compareixo i formulo les següents al·legacions.

AL·LEGO:

Primer.- Incompliment de la sentència 242/2014 del Jutjat Penal nr.1 de Manresa del 18.12.2014.

La sentència 242/2014 del Jutjat Penal nr.1 de Manresa del 18.12.2014 condemna Iberpotash pel delictes ecològic de salinització de les aigües per salmorres descontrolades de les seves instal·lacions a Súria i a Sallent.

La part dispositiva de la sentència diu textualment:

“...así como a detener y paralizar los vertidos de lixiviados contaminantes de las aguas y provenientes de los residuos salinos depositados en los escombros activos de Súria y Sallent y tomar todas aquellas medidas de restauración que sean necesarias para preservar y mantener el equilibrio ecológico perturbado, así como a asumir el coste económico de la recuperación ecológica que suponga el retorno de los valores de salinidad de las aguas en los que tendrían en condiciones naturales y que tenían antes de la existencia de los escombros salinos de cada uno de los pozos, fuentes, torrentes y ríos que a continuación se relacionan:

a) Zona Súria: pozo del Fusteret, fuente de la Serra y filtración subterráneas de salmuera en el río Cardener pasado el barrio de Fusteret y en su canal de Fusteret, todos ellos por escombrera salina del Fusteret.

b) Zona Callús: pozo cal Cots de la Riera, pozo de cal Francisquet, fuente de la Filosa y de cal Planas y riera de Bellver, todos ellos por la escombrera salina de Fusteret.

c) Zona Santpedor: pozo de mas Lladó, fuente de Llusa, fuente Gran (o de las Escalles, hoyo de las Aigües o mina de Santpedor) y torrente de Río d'Or a partir de la filtración en el tramo de la caseta de Llusa, todos ellos por escombrera salina del Cogulló.

d) Zona Sallent: pozo del Traval, pozo de Gerard, fuente del Borinot, fuente del Pitoi, surgencia donde la falla de Guix queda expuesta por la trinchera de la vía de los FGC, filtración en la orilla derecha del río Llobregat en can Carrera, torrente de mas les Coves y riera de Soldevila desde la cabecera hasta el punto donde es desviado hacia el colector de salmueras, todos ellos debido a la escombrera salina del Cogulló; fuente de la Illa salinizada por escombrera salina de la Botjosa; y surgencia en el margen derecho del río Llobregat y filtración subterránea en el mismo tramo de río Llobregat en la Botjosa causada mayoritariamente por escombrera salina de la Botjosa con aportación también de lixiviados de salmuera procedentes de la escombrera del Cogulló y que circulan por el plano de falla del Guix.”

Actualment, tots els llocs denunciats i condemnats per surgències salines d'origen miner continuen salinitzats.

El PDU de l'activitat minera del Bages manté l'abocament de residus salins al runam del Cogulló fins al 30.06.2017 i per 15 o 20 anys més al runam del Fusteret en unes condicions que no poden evitar els lixivats subterranis de salmorra i que són motiu de condemna per delictes ecològics. En definitiva, el PDU afavoreix la comissió d'un delictes ecològics.

Segon.- Falta d'autorització ambiental de l'explotació de Sallent i Balsareny

La sentència ferma 731/2013 de la Sala del contencions del TSJC del 15.10.2013 retira explícitament l'autorització ambiental de l'activitat a Sallent i Balsareny per mancances urbanístiques i ambientals.

El PDU de l'activitat minera al Bages promou el manteniment d'una activitat il·legal, l'explotació de Sallent i Balsareny fins al 2020, que no disposa d'autorització que l'empari.

Tercer.- Falta de consideració i referència a la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm.1 de Manresa del 18.12.2014.

La documentació del PDU de la mineria al Bages no fa cap referència a la sentència ferma en relació a la contaminació de l'activitat minera. En aquest sentit suposa una inobservança molt greu de la documentació que s'ha sotmès a aprovació inicial i exposició pública.

Aquest dèficit suposa un defecte de forma molt greu fet pel qual no es pot prosseguir amb la tramitació d'aquest pla.

L'objectiu de desenvolupament de l'activitat minera no pot obviar aquesta sentència, i el seu funcionament ha d'estar supeditat al seu compliment immediat.

Quart.- Incompliment de la prioritització dels objectius ambientals atenent al contingut de la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm. 1 de Manresa del 18.12.2014.

La documentació ambiental d'aquest pla, l'Estudi Ambiental Estratègic, obvia els objectius de compliment de la sentència mencionada en relació a aturar i paraitzar els abocaments d'aigües contaminades.

La falta d'impermeabilització dels runams salins existents fa que es generin filtracions al subsòl de forma continuada.

La documentació fa referència a la restauració del runam de Vilafruns com un resultat d'èxit positiu. L'experiència demostra que la contaminació del subsòl es produeix per la base d'aquest residu. La sal absorbeix aigua, ja sigui procedent de la pluja o procedent de la humitat atmosfèrica. I aquesta la allibera per la base del residu no impermeabilitzat que s'infiltra directament al subsòl. Qualsevol intent de captar les aigües superficials de l'entorn del runam és una mesura que no evita que es segueixi produint la contaminació del subsòl.

En un paràgraf, l'EAE diu textualment: *"Malgrat això, la inèrcia d'aquestes mesures (de contenció) no està comportant uns resultats immediats, i en tot cas, hi haurà efectes residuals molt complexos de corregir, donada la debilitat estructural dels dipòsits salins, resultat del dèficit de mesures que es varen prendre en la seva implantació."*

En aquest sentit es reconeix l'incompliment de la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm. 1 de Manresa del 18.12.2014, i s'accontenta amb mesures correctores de les quals s'assegura que no donen ni donaran els resultats esperats.

Al contingut de l'Estudi Ambiental Estratègic li manca informació rellevant per la valoració ambiental de l'activitat minera com és el programa de restauració detallat. Qualsevol valoració ambiental i de la sostenibilitat de l'activitat econòmica s'ha de fer en base a la seva restauració i

l'eficàcia d'aquesta. Donat que no existeix aquest document en el contingut del Pla Director Urbanístic, no es pot fer una valoració adequada de la sostenibilitat de l'activitat. S'indica que s'ha presentat i s'està tramitant un programa de restauració davant de l'administració, però no és suficient. Aquest ha de ser un contingut que es contempli en el Pla Director per ser un contingut fonamental pel desenvolupament sostenible de l'activitat.

En qualsevol cas el Pla hauria de fer referència al programa de restauració vigent i a la proposta del nou programa de restauració que s'està tramitant. En aquest sentit es recorda que el programa de restauració ha de ser efectiu, i identificar les mesures concretes per assolir l'objectiu de restauració.

Cinquè.- El Pla Director Urbanístic de la mineria al Bages és un document que té per objectiu justificar el manteniment d'una activitat d'interès privat.

La documentació annexa del PDU recull el conveni de col·laboració entre el Departament de Territori i Sostenibilitat, el Departament d'Empresa i Ocupació (actual Empresa i Coneixement i l'empresa concessionària), firmat en data 13 novembre 2015.

No queda acreditat ni justificat que una activitat que ha incomplert i segueix incomplint de forma reiterada el marc legal pugui ser considerat un projecte d'interès general.

El dany ambiental que s'ha ocasionat de forma reiterada des de l'inici de l'activitat, juntament amb la manca d'autorització ambiental de l'activitat fa que sigui incompatible amb la consideració d'interès general del projecte.

El Pla Director Urbanístic només compleix amb els objectius de l'interès privat de l'activitat i en que es pugui seguir desenvolupant aquesta. Les seves previsions no atenen els objectius principals de desenvolupament sostenible, ni el compliment de la mencionada sentència.

El conveni mencionat identifica el termini per completar la restauració del Cogulló pel 2065. El termini es contradiu completament amb la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm. 1 de Manresa del 18.12.2014.

A més a més, el conveni també explicita que *“Correspon a l'empresa, dins del pla de restauració corresponent, explicitar els mecanismes específics per a assolir aquest objectiu en el temps fixat. En qualsevol cas, es reconeix que la dissolució del material i la seva evacuació a mar serà una de les solucions tècniques contemplades, entre d'altres, a més de la comercial, en funció de la disponibilitat efectiva de cabals d'aigua adequats”*. Tal com s'ha dit, aquestes mesures i pla de restauració ha de ser inclòs en el document del Pla Director Urbanístic. A més a més, és els terminis de compliment no poden ser subjectes a variacions de la demanda comercial de vendes ni de disponibilitat d'aigua. El compliment dels terminis ha de ser estricte.

Per altra banda, la memòria del PDU conté el següent contingut en l'apartat 6.2.1 sobre el “Pla de tancament compassat i progressiu de l'activitat extractiva de Balsareny/Sallent”:

“La necessitat d'establir aquest pla de tancament compassat i progressiu ve del fet que l'empresaconcessionària no podrà complir el termini previst d'acabament de l'activitat minera a Balsareny/Sallent a juny de 2017. Aquesta certesa resulta de les problemàtiques sorgides en la construcció de la rampa d'extracció de mineral que avui s'està construint a la mina de Cabanasses a Súria, on hi ha filtracions d'aigua en diversos punts, fet que en retarda la seva finalització.”

Es reconeix una vegada més l'incompliment del terminis fixats pel tancament de l'activitat, als quals no pot atendre. Aquests incapacitat de complir amb els terminis fixats són utilitzats a la vegada, per justificar la permanència de l'activitat minera a Sallent i Balsareny, i del Cogulló.

Sisè.- El cost de la restauració ambiental i les mesures de prevenció de la contaminació han de ser assumides i costejades per l'activitat d'iniciativa privada.

La normativa és clara en que les activitats tenen l'obligació de costejar les mesures de protecció ambiental. En aquest cas, la documentació fa referència a la restauració dels runams de Vilaforns, però omet que aquestes obres es van executar amb fons públics de l'administració a través de l'Agència Catalana de l'Aigua. Igualment el col·lector de salmorres és una infraestructura costejada per la mateixa administració pública.

L'administració no ha de pagar per les mesures ambientals d'una activitat d'iniciativa privada i menys quan es tracta d'una activitat que segueix contaminant i incomplint amb el marc legal i l'ordenament jurídic.

El Pla director hauria d'adoptar com a objectiu base i principal, el desenvolupament de les actuacions que es deriven de la sentència enlloc d'intentar justificar la seva permanència i ampliació com a estratègia per garantir que a futur es pugui restaurar l'espai afectat.

El to del document positivitza l'activitat i sempre passa de puntetes davant dels conflictes ambientals que s'han generat, així com dels costos que ha ocasionat a l'administració. Els marges econòmics de l'activitat permeten afrontar les inversions necessàries per evitar que es segueix produint l'abocament de lixiviats i residus salins. En cas contrari, ha de cessar la seva activitat. En cap cas la societat ha d'assumir aquesta activitat contaminant.

Setè.- Inobservança dels principis i objectius generals de sostenibilitat ambiental per al planejament urbanístic.

La Llei d'Urbanisme de Catalunya estableix en el seu article 3 el concepte de desenvolupament urbanístic sostenible com:

"la utilització racional del territori i el medi ambient que comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

El desenvolupament urbanístic sostenible, ates que el sol és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la presentació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.

L'exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d'acord amb l'ordenació territorial, l'objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible."

D'aquí se'n desprèn que els principis generals per a un desenvolupament urbanístic sostenible són:

- a) Model d'ocupació i ordenació del sòl: minimitzar el consum del sol i racionalitzar-ne l'ús, d'acord amb un model urbanístic globalment eficient i atenent als condicionants ambientals existents.
- b) Articulació territorial, ordenació dels usos i mobilitat: racionalitzar l'articulació territorial i la implantació de les activitats per minimitzar les necessitats de mobilitat.
- e) Biodiversitat, connectivitat ecològica, patrimoni natural i paisatge: considerar la biodiversitat urbana en l'ordenació i conservar els elements d'interès natural, així com integrar el paisatge en el procés de planejament urbanístic i garantir-ne la qualitat.
- d) Eficiència energètica i canvi climàtic: minimitzar els efectes del planejament sobre el canvi climàtic atenent a l'eficiència energètica dels edificis i de l'estructura urbana per facilitar la mobilitat sostenible.

e) Cicle de l'aigua: compatibilitzar el planejament amb el cicle natural de l'aigua,garantir-ne la disponibilitat i racionalitzar l'ús d'aquest recurs en el marc d'un modelurbanístic globalment eficient.

f) Riscos naturals: minimitzar les implantacions d'usos i activitats exposats als riscsnaturals.

g) Protecció del mediatmosfèric: minimitzar els efectes del planejament sobre laqualitat de l'aire i reduir al màxim les immissions de substancies contaminants,prevenir i corregir la contaminació acústica, lluminosa i electromagnètica.

h) Gestió de residus i gestió de materials: fomentar el reciclatge i la reutilització delsresidus urbans i, si és el cas, facilitar la disponibilitat d'instal·lacions adequades per al seu tractament. Minimitzar l'impacte de la construcció sobre el cicle dels materials i elmedi ambient en general.

El Pla Director Urbanístic i l'Estudi Ambiental Estratègic no contempla aquests principis generals pel desenvolupament urbanístic.

Cal remarcar que la gestió de residus és un dels conflictes més grans que genera l'activitat minera al Bages. Qualsevol emmagatzematge, sigui temporal o definitiu, d'un producte o residu s'ha de fer en les condicions que garanteixi la protecció del medi i la no afectació a béns públics ni propietats de tercers.

Els runams salins són residus de l'activitat extractiva actual, més enllà de que siguin un producte valoritzable. Així, cal que els residus siguin gestionats com a residus, i siguin dipositats en vasos impermeabilitzats per evitar infiltracions al subsòl.

De la mateixa manera, cal que s'iniciïn les mesures immediates per assolir la impermeabilització dels dipòsits de residus existents. En cas de no ser possible, cal garantir que els seus lixiviats o efectes negatius no vagin més enllà de l'àmbit del dipòsit i que no es contamina el subsòl ni aqüífers de la zona. Aquests aqüífers han de ser recuperats d'acord amb la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm. 1 de Manresa del 18.12.2014.

I vist les al·legacions formulades,

SOL·LICITO

Que es tingui per presentat aquest escrit en temps i forma i d'acord amb el seu contingut es modifiqui el Pla Director Urbanístic de la mineria al Bages per tal de donar compliment al marc normatiu i ordenament jurídic vigent i d'obligat compliment, especialment amb el contingut de la sentència 242/2014 del Jutjat Penal núm. 1 de Manresa del 18.12.2014.

Altrament sol·licito que es prenguin les mesures immediates per atura i finalitzar els abocaments de lixiviats i contaminació del subsòl, i que es deixi de donar cobertura a activitats que no disposen d'autorització ambiental.

Manresa, 11 de gener de 2017